

НОВІТНІ ОРІЄНТИРИ АРХІТЕКТОНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Розглянуто актуальні питання архітектонізації екологічної дипломатії в контексті новітніх орієнтирів її представлення в національній політиці стратегізації розвитку, інвестицій і міжнародних економічних відносин.

Ключові слова: екологічна дипломатія, архітектоніка, глобалізація, дипломатія сил, державна екологічна політика, інвестиційні процеси, збалансований розвиток.

Бохан. А. Новые ориентиры архитектонизации экологической дипломатии. Рассмотрены актуальные вопросы архитектонизации экологической дипломатии в контексте новых ориентиров ее представления в национальной политике стратегизации развития, инвестиций и международных экономических отношений.

Ключевые слова: экологическая дипломатия, архитектоника, глобализация, дипломатия сил, государственная экологическая политика, инвестиционные процессы, сбалансированное развитие.

Постановка проблеми. В умовах глобалізаційних викликів людство демонструє посилюючі до суспільної мобілізації та передбачає консолідацію зусиль у сфері упередження та протидії екологічним загрозам. Існують сили до вдосконалення механізмів зацікавлення сторін міжнародного діалогу і формування нових рівнів контактності й ефективності дій з урахуванням їхньої статусності та діапазону можливостей задіяння сил як внутрішньої, так зовнішньої дипломатії. Адже в контексті зростаючої уваги спільнот до екологічних проблем людства, проведення модернізації дипломатичних служб країн є ознакою їх прогресивності й іміджевості в світі, що мають у своєму арсеналі власні відповіді на «екологічні меседжі ХХІ ст.».

Наразі економічні трансформації в Україні корелюються з необхідністю використання широкого інструментарію екологічної дипломатії внаслідок:

➤ специфіки формування владними структурами національної екологічної політики, яка перманентно оновлюється на вимогу: міжнародного співтовариства, процедур правового забезпечення євроінтеграційної імплементації, еко-стандартів ЄС, Йоганнесбурзького плану дій, ініціатив вітчизняної екологічно свідомої громадськості;

➤ достатньо слабкої представленості еко-складової в політичних програмах владної та парламентських опозиційних партій, а також реформах системи забезпечення зовнішніх зносин та дипломатичної служби країни; необхідності формування ресурсного, фінансового, інвестиційного, інноваційного та кадрового забезпечення екологізації господарського комплексу;

➤ відсутності механізмів залучення фахівців галузі превентивної дипломатії до практики впровадження ідей «*Sustainable economic growth*», «*Green Technology*», «*Green Business*», «*Green Transformation*», «*Green Modernization*», які спроможні утворювати інтеграційний ресурс в експоненті представлення екологічної безпеки та досягнення економічних цілей модернізації.

У зв'язку з цим, покращання рівня конкурентоспроможності нашої держави має супроводжуватися активізацією різних форм екологічної дипломатії, в якій мають простежуватися імпульси: «адаптації» до реалій світової економіки та належного реагування його ринкових суб'єктів, представників/агентів дипломатії на екологічні запити соціумів; «максимізації» обсягів залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) та інших ресурсів за рахунок екологізації функціонування національної економіки та галузей її господарського комплексу; «архітектонізації» дипломатії з метою захисту національних еколого-економічних інтересів на світових ринках, спонукання або мотивування у переговорах до еко-орієнтованої відповідальності в діях сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження екологічних аспектів дипломатії здійснено вітчизняними вченими М. Заніздра, А. Мазараки, К. Фліссак, В. Ціватий, О. Шаров, І. Шевченко в контексті проблематики, що відображає еколого-економічні елементи в міжнародній політиці розвитку, безпеки, стратегізації та багатосторонньої дипломатії [1–6]. Зарубіжні дослідники Е. Купер, К. Дорсі приділяють увагу новим векторам універсалізації дипломатії та екологізації міжнародних відносин [7–8]. Сучасні наукові розвідки еколого-економічного змісту – міждисциплінарні, що свідчить про очевидний зв'язок економіки, політики, екології, а також необхідність оновлення підходів до стратегічного розвитку країн для зміцнення міжнародного лідерства, ринкової конкурентоспроможності, розширення можливостей в ресурсному забезпеченні.

У цьому аспекті важливим є привернення уваги теоретиків і практиків міжнародних відносин до питань розвитку екологічної дипломатії, виявлення національної специфіки її активізації через різні механізми її підтримки й впровадження державою.

Метою статті є визначення новітніх орієнтирів в архітектонізації екологічної дипломатії, що знаходять своє відображення у просторі формування національної екологічної політики, стратегії та міжнародного співробітництва.

Матеріали та методи. Відповідно до мети дослідження застосовано методи макроекономічного аналізу, що поглиблюють

розуміння сутності екологічної дипломатії, а також виявляють їх специфіку в аспектах інвестиційної діяльності на сучасному етапі. Загальнонаукові та спеціальні методи привносять певне розуміння в процес архітектонізації екологічної дипломатії, що включає широкий спектр напрямів суспільної діяльності та виявляється на стратегічному рівні державної еко-політики. Інформаційною базою наукової розвідки з проблематики слугує аналіз праць вітчизняних і зарубіжних вчених.

Результати дослідження. Сучасна доба життєдіяльності людства – це швидка зміна важливих атрибутів і ціннісних орієнтирів у міжнародних відносинах, універсальності ринкових концептів економічної діяльності, поліфонічності механізмів досягнення прогресивних здобутків, масштабності задіяння новітніх інформаційних технологій і спрямованості інвестиційних ресурсів у «новітні ареали» світового господарства. Водночас, цей простір взаємодії є все більш екологічно детермінований і вимагає належного реагування на виклики й загрози інтерактивної модальності глобалізації та застосування архітектонічного принципу в його сприйнятті як найвищого ступеня ключових взаємодій країн і їх міжнародного співробітництва [9].

Архітектоніка (грец. *architektonike* – архітектура, мистецтво керувати) – основний принцип побудови, зв'язок і взаємообумовленість елементів цілого; гармонійне сполучення частини у єдине ціле. Вона є інтегральною категорією, що має універсальний, міждисциплінарний і загальнонауковий смисл у різних галузях, а також відображає організаційно-творчу діяльність суспільства через трансформацію предметного світу і проектування системної гармонізації людини з навколишнім середовищем. Тому архітектонізація знаходить відображення у всіх видах діяльності та реалізується в проектних, комунікативних, прогностичних та інших процесах.

Такий системний підхід є актуалітетом соціально-економічного та екологічного розвитку України, яка прагне покращити свій діловий імідж і генерує сили до оновлення формату міжнародної діяльності на основі задіяння екологічної дипломатії. Під час різного характеру еко-безпекового, еко-інтеграційного, еко-стратегічного, еко-інноваційного, еко-інвестиційного, еко-інформаційного та інших типів взаємодій країн, «дипломатія сил» спрямована на зміцнення потенціалу їх розвитку та мотивування до розширення напрямів прогресивної й конструктивної співпраці.

Дипломатичний курс України в цих процесах має бути орієнтований на захист національних еколого-економічних інтересів і виконання міжнародних екологічних зобов'язань, подолання дисбалансів у економічній, соціальній і екологічній сферах діяльності; побудову мирного та згуртованого суспільства з належним екоуправлінням та інклюзивними інституціями; забезпечення партнерської взаємодії державної влади, бізнесу, науки, освіти та організацій громадянського суспільства в розв'язанні екологічних проблем; сприяння

популяризації національних еко-культурних цінностей і традицій. У національній Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» передбачено впровадження європейських стандартів життя для кращого позиціонування у світі. Цей рух уперед має здійснюватися за такими векторами, як:

➤ «розвиток» – проведення комплексний і структурних реформ, забезпечення економічного зростання екологічно невиснажливим способом, сприятливості умов для ведення господарювання;

➤ «безпека» – забезпечення гарантій безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій та приватної власності, миру і захисту кордонів; «відповідальність» – надання гарантій громадянину в доступності до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я тощо;

➤ «гордість» – забезпечення взаємної поваги, толерантності й взаєморозуміння в суспільстві, гордості за власну державу, її культуру, науку та ін. (рис. 1).

Наразі орієнтирами для цього є Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» та новий проект Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» [10]. У фокусі уваги державних управлінців, екологів, дипломатів є принцип «превенції» як запобігання надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру, прогнозування екологічних ризиків з урахуванням стратегічної екологічної оцінки, державної екологічної експертизи та комплексного моніторингу навколишнього природного середовища. У Дорожній карті реалізації Стратегії передбачено чотири рухи реалізації 62 реформ і програм розвитку держави, серед яких: реформи щодо розвитку українського експорту, дипломатичної служби, захисту економічної конкуренції, енергетичного потенціалу; реалізація програм: залучення інвестицій, енергоефективності, сільського господарства, участі в трансєвропейських мережах та ін. [11].

Для здійснення економічних трансформацій та розвитку міжнародних відносин України необхідна також дипломатична підтримка інвестиційних процесів в сфері екологічних новацій та охорони навколишнього природного середовища (НПС) з метою: упередження виникнення екологічних загроз, проведення екологічної експертизи на стадії планування діяльності та прийняття екологічно значущих рішень; залучення міжнародних фахівців, експертів, аналітиків і дипломатів до розширення напрямів еколого-економічного співробітництва. Зміцнення партнерських відносин потребує задіяння сил дипломатії активності та консолідації. Зокрема, планується, що чисті надходження ПП до 2020 р. сягнуть понад 40 млрд дол. США; ВВП (за паритетом купівельної спроможності) у розрахунку на одну особу, який розраховує Світовий банк, підвищиться до 16 тис. дол. США; а в рейтингу «*Doing Business*» Україна посяде місце серед перших 30 позицій [12].

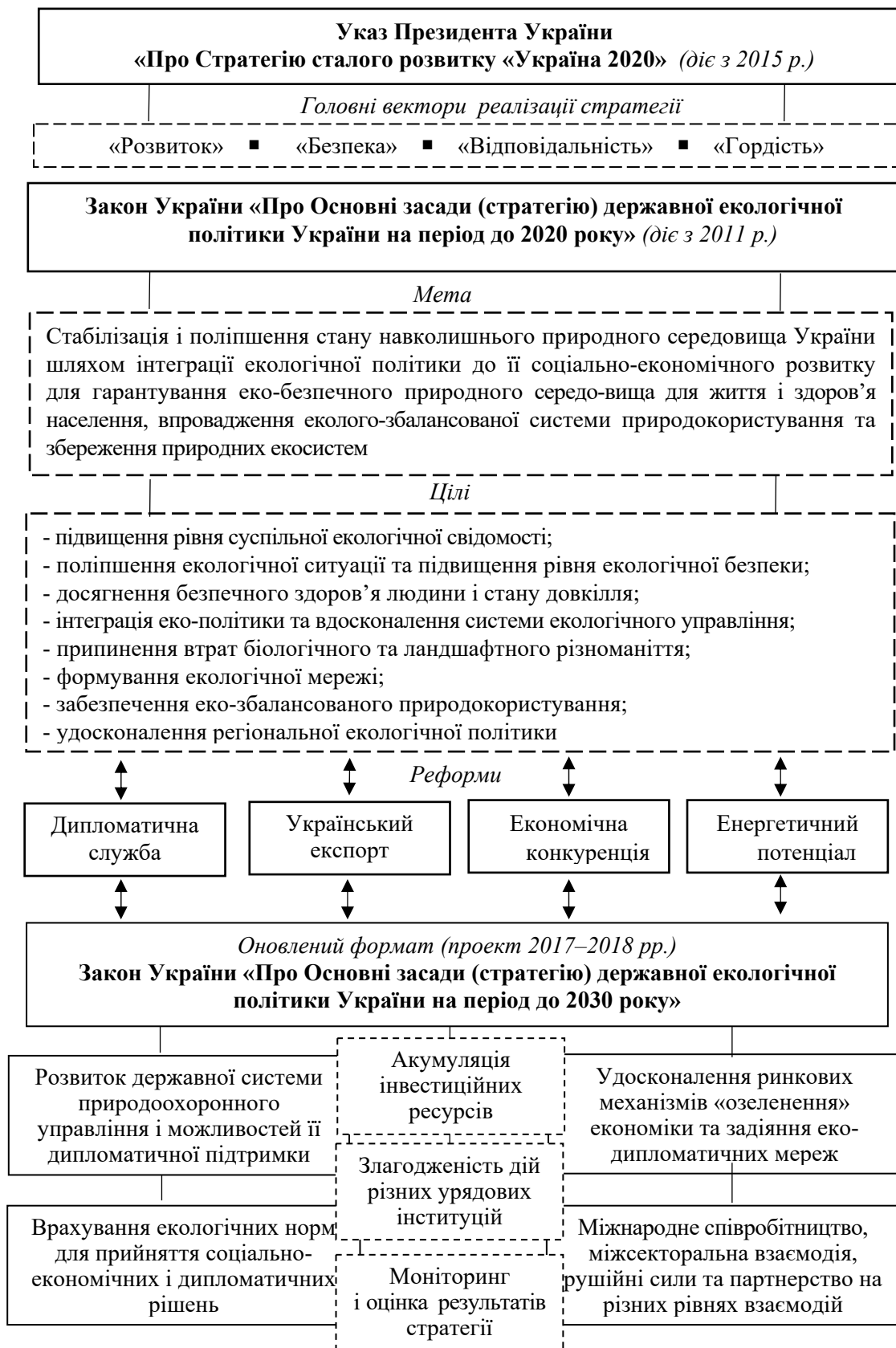

Рис. 1. Екологічні орієнтири в стратегії розвитку України

Джерело: розроблено та удосконалено автором на основі [10–12].

Водночас, якщо брати до уваги стан внутрішньої екологічної дипломатії, то її розвиток не підтримується на належному рівні, що підтверджується зокрема даними витрат з державного бюджету України за деякими напрямками (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка витрат Державного бюджету України за деякими напрямками*

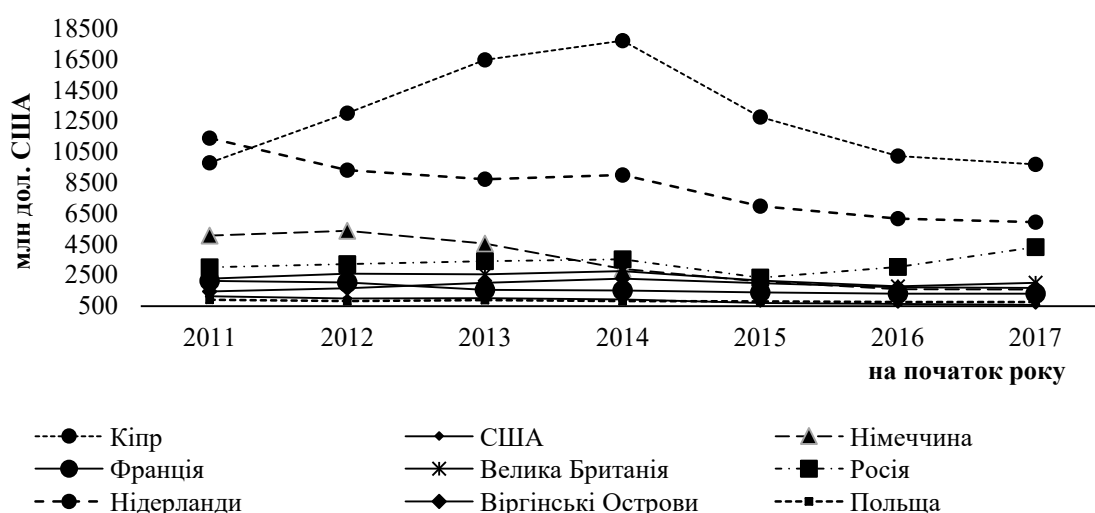
Напрямок витратків	Обсяг витрат							
	2014		2015		2016		2017	
	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
Програмний напрям витратків держбюджету за деякими міністерствами								
Усього	430217,8	100	576911,4	100	684743,4	100	839243,7	100
Міністерство закордонних справ України	1207,9	0,28	2413,4	0,42	2832,8	0,41	3582,7	0,43
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	1054,1	0,25	1349,4	0,23	1269,3	0,19	2692,1	0,32
Міністерство екології та природних ресурсів України	3586,4	0,83	5559,0	0,96	6455,6	0,94	7488,1	0,89
Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	9859,4	2,29	2442,3	0,42	2780,9	0,41	3263,8	0,39
Інші державні установи	414510,0	96,35	566496,7	97,97	671404,8	98,05	822217,0	97,97
Функціональний напрям витратків держбюджету за деякими видами діяльності								
Усього	430217,8	100	576911,4	100	684743,4	100	839243,7	100
Загальнодержавні функції	65825,8	15,30	103116,7	17,87	117925,6	17,22	142446,9	16,97
Економічна діяльність	34410,7	8,00	37135,4	6,44	31412,3	4,59	47000,1	5,60
Охорона навколишнього середовища	2597,0	0,60	4053,0	0,70	4771,6	0,70	4739,9	0,56
Інші види діяльності	327384,3	76,10	432606,30	74,99	530633,9	77,49	645056,8	76,87

Джерело: розроблено автором на основі [13].

Міністерство закордонних справ (МЗС) України, Міністерство економічного розвитку та торгівлі (МЕРТ) України, Міністерство екології та природних ресурсів (МЕПР) України, Міністерство енергетики та вугільної промисловості (МЕВП) України – це провідники відповідної політики держави, що тією чи іншою мірою торкаються екологічних питань і послуговуються дипломатичними інструментами в їх вирішенні. Витатки Державного бюджету України для функціонування зазначених міністерств за 2017–2018 рр. мають тенденцію як до зменшення (МЗС України отримало в 2017 р. – 3582,7 млн грн, у 2018 р. – 3088,8 млн грн; МЕПР України відповідно: 7488,1 млн грн та 5712,3 млн грн; МЕВП України – 3263,8 млн грн та 2889,2 млн грн), так і збільшення (МЕРТ України в 2017 р. профінансовано з держбюджету на 2692,1 млн грн, у 2018 р. – на 3632,7 млн грн.) Деякі

видатки дещо змінюються у загальній структурі, але це не є показовим фактом, бо спостерігається значна девальвація гривні [13].

Якщо ж розглядати можливості зовнішньої підтримки, що також є дотичною до сфери екологічної діяльності, то, за даними Державного комітету статистики України, впродовж 2011–2017 рр. надходження ПІІ з країн світу в економіку України характеризувалися амплітудою як зростання, так і спаду за загальними обсягами (станом на 01.01.2011 – 46293,5 млн дол. США; 01.01.2015 – 40725,4 млн дол. США; 01.01.2017 – 37513,6 млн дол. США). Спостерігається різний характер інвестиційної динаміки також за країнами (рис. 2). В останнє десятиліття серед найбільш активних країн, які розвивають у певний спосіб інвестиційну взаємодію з Україною, можна віднести такі: Кіпр, Нідерланди, Велика Британія, Росія, Німеччина, Віргінські Острови, Швейцарія, Франція, Австрія, Люксембург, Польща, Угорщина, Беліз, США та ін. [14].

Рис. 2. Динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій в економіці України

Джерело: розроблено автором на основі [14].

Парадоксальним є те, що за умов політичної інтервенції та військової агресії, Росія порушує міжнародне право, нехтує силами кризової дипломатії, спричиняє екологічну катастрофу для анексованого Криму та ресурсів Чорного моря, зумовлює водний дефіцит для населення та ескалацію ресурсних конфліктів у регіоні, але чомусь і надалі ця країна залишається учасником інвестиційних відносин з Україною.

Натомість, інвестиційний процес в Україні, з огляду міжнародних взаємодій, характеризується спадом. Якщо на початку 2011 р. прямі інвестиції з України встановили 6424,8 млн дол. США, то на початку

вже 2017 р. – 6346,3 млн дол. США (зменшення на 78,5 млн дол. США). Основні потоки українських інвестицій спрямовані на Австрію, Велику Британію, Віргінські Острови (Британія), Естонію, Кіпр, Латвію, Литву, Молдову, Молдову, Росію, Угорщину, Швейцарію та ін. [14]. Проте, за офіційними даними Державної служби статистики України, виявити в структурі ПІІ наявність екологічних компонентів досить складно, оскільки статистичні показники розподілено за видами економічної діяльності, видами продукції, організаційно-правовими формами, а також регіонами.

Капітальні інвестиції на охорону НПС упродовж останніх років мають тенденцію до зростання, якщо в 2000 р. вони становили 605,9 млн грн, у 2013 р. – 6038,8 млн грн, то вже у 2017 р. – 11025,6 млн грн; поточні витрати на охорону НПС відповідно до аналізованих періодів також характеризуються динамікою зростання: 2618,4 млн грн – 14339,0 млн грн – 20466,4 млн грн (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища в Україні, млн грн [15]

Показник	Рік								
	2000	2005	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Капітальні інвестиції та поточні витрати	3224,3	7089,2	13128,0	20514,0	20377,8	21925,6	24591,1	32488,7	31492,0
у тому числі : капітальні інвестиції	605,9	1775,6	2761,5	6589,3	6038,8	7959,9	7675,6	13390,5	11025,6
з них капітальний ремонт засобів природо-охоронного значення	233,3	312,3	498,0	635,0	662,1	640,8	484,9	612,6	1142,6
поточні витрати	2618,4	5313,6	10366,5	13924,7	14339,0	13965,7	16915,5	19098,2	20466,4

Однак витрати на науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування за 200–2017 рр. мають слабку динаміку (табл. 3).

Проаналізовані тенденції свідчать про необхідність розвитку дипломатичної діяльності, насамперед, через розширення спектру її функціонального спрямування. Так, у новому Законі України «Про дипломатичну діяльність» (2018 р.), екологічна компонента також не була чітко виокремлена, а тому залишається завуальованою у різній площині завдань і функцій органів дипломатичної служби (забезпечення дипломатичними засобами і методами захисту політичних, торговельно-економічних, культурних, гуманітарних та інших інтересів; виконання міжнародних договорів України; участь у підготовці укладання міжнародних договорів України; сприяння розвитку науково-технічного співробітництва та ін.) [16].

Динаміка капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища за напрямками діяльності в Україні, млн грн [15]

Напрямок діяльності	Рік								+/-
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017/ 2013
Охорона атмосферного повітря і попередження зміни клімату:	1139,9	2535,6	2462,7	2411,9	1915,1	1422,9	2502,8	2608,1	+196,2
Очищення зворотних вод	734,7	721,3	846,9	834,1	1122,2	849,9	1160,0	1276,5	+442,4
Поводження з відходами	475,6	1183,9	730,5	713,9	784,0	737,5	2208,7	2471,0	+1757,1
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	319,9	639,1	540,5	325,0	359,9	388,3	420,0	1284,5	+959,5
Зниження шумового та вібраційного впливу	10,7	39,1	33,4	28,2	9,9	40,8	94,8	161,5	+133,3
Збереження біорізноманіття і середовища існування	19,5	18,4	15,8	26,4	11,5	22,4	49,6	177,3	+150,9
Радіаційна безпека	1,6	1274,9	1922,1	1678,9	3745,1	4205,0	6944,0	3012,4	+1333,5
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	7,6	11,5	6,1	6,2	6,2	2,1	2,4	3,8	-2,4
інші напрями природоохоронної діяльності	52,0	27,2	31,3	14,2	6,0	7,8	8,2	30,5	16,3
УСЬОГО	2761,5	6451,0	6589,3	6038,8	7959,9	7675,6	13390,5	11025,6	3065,7

Виходячи з досвіду зарубіжних країн, екологічна проблематика має набути відповідного рівня транспарентності та чіткої окресленості в діяльності МЗС України. Дипломатія США працює над різноманітними глобальними проблемами, водночас підтримуючи імпульси до активних дій від договорів про права людини та торгівлю – до контролю над озброєнням та охорони навколишнього середовища [17].

Таким чином, для покращання стратегічного рівня презентованості України в світі необхідно активізувати екологічну дипломатію шляхом поєднання різних зусиль (державних, інституційних, політичних, економічних, інвестиційних, організаційних), які мають вплинути на формат суспільних трансформацій. Архітектонізація екологічної дипломатії охоплює національний простір, залучає державних службовців до екологічно спрямованих комунікацій через представлення ними еколого-економічні інтересів на міжнародних ринках і при агентуванні мережі державно-приватного еко-партнерства.

Висновки. Екологічні виклики для людства передбачають вирішення взаємопов'язаних соціально-економічних, політичних, екологічних та інших питань, які за своєю природою є інтернаціональними. Розвиток еко-дипломатії слід розглядати на основні архітектонічного принципу, що надає можливість ідентифікувати стан внутрішніх і зовнішніх можливостей її стимулювання шляхом задіяння різних ресурсів, а також виявлення зацікавленості як національних, так і зарубіжних контрагентів у її підтримці. Інвестиційна компонента в цій сфері може слугувати базисом для виявлення проблемних/складних «ніш» чи потенційних/перспективних «діянь» вітчизняної дипломатичної служби. Загальносвітові тренди та реалії нашого часу засвідчують, що висока дипломатична культура країни – це утвердження еко-імперативу в безпеці, благополуччі та процвітанні заради миру

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Заніздра М. Ю. Екологічне регулювання неоіндустриального розвитку національних економік. *Економіка України*. 2017. № 1 (662). С. 80-89.
2. Мазаракі А. А., Харсун Л. Г. Розвиток логістичної системи України: екологічні виклики. *Економіка України*. 2018. № 9(682). С. 3-12.
3. Фліссак К. А. Економічна дипломатія у системі забезпечення національних інтересів України: монографія. Тернопіль: Новий колір, 2016. 812 с.
4. Ціватий В. Г. Екологічна дипломатія в питаннях Чорнобильської катастрофи: інституціональний і міжнародно-політичний контекст. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2016. Вип. 23. Ч II. С. 128-134.
5. Шаров О. М. Щодо шляхів вдосконалення організаційної роботи в галузі економічної дипломатії: тактичні аспекти. Аналітична записка. URL : www/niss.gov.ua.
6. Шевченко І. В. Стратегічна екологічна оцінка як інструменти екологічної політики України. *Економіка України*. 2016. № 10. С. 79-88.
7. Cooper A. F. *The Changing Nature of Diplomacy*, 2013. URL: <http://www.oxfordhandbooks.com>.
8. Dorsey K. *Crossing Boundaries: The Environment in International Relations*, 2014. URL: <http://www.oxfordhandbooks.com>.
9. Бохан А. В. Екологічна дипломатія в інтерактивній модальності глобалізації: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 456 с.
10. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». № 2818-VI від 21.12.2010. URL : zakon.rada.gov.ua.
11. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017. 174 с.
12. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
13. Державний бюджет України (2008–2018). URL : <http://index.minfin.com.ua>.
14. Державна служба статистики України. URL : www.ukrstat.gov.ua.
15. Статистичний щорічник України за 2017 рік. Державна служба статистики України / за ред. І. Є. Вернера. Київ: Державна служба статистики України, 2018. С. 200.
16. Закон України «Про дипломатичну службу України» № 2449-VIII від 07.06.2018. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
17. Чекаленко Л. Школа дипломатії США. *Зовнішні справи*. 2017. №10. С. 28.

Стаття надійшла до редакції 14.12.2018.

Bokhan A., New guidelines of architectonization of environmental diplomacy.

Background. In the face of globalization challenges, mankind demonstrates an opportunity for social mobilization, consolidating efforts in the field of counteracting environmental threats. The policy of interest of the parties of the international dialogue to the formation of a new level of contact, efficiency, effectiveness of actions taking into account their status and factor interpretation of the range of possibilities is being improved through the use of the forces of diplomacy of the internal and external. Conducting the reformation of the diplomatic services of countries is a sign of their progressive development and image in the world, having in their arsenal also their own responses to the «ecological messages of the twenty-first century». Improving the competitiveness of our state should be accompanied by the intensification of various forms of environmental diplomacy, which should include impulses: «adaptation» to the realities of the world economy and the proper response of its market subjects, representatives / agents of diplomacy to the environmental demands of the societies; «maximizing» the volumes of attraction of foreign direct investments and other resources due to ecologization of the functioning of the national economy and branches of its economic complexes; «architectonization» of diplomacy with the aim of protecting national ecological and economic interests in world markets with simultaneous flexibility of stimulating motivations in the behavior of potential competitors and partners.

Analysis of recent research and publications. Scientific research on the ecological aspects of diplomacy is carried out in the context of a problem that reflects: ecological and economic elements in international development policy, security, strategy and multilateral diplomacy, new vectors for the universalisation of diplomacy and environmentalization of international relations. Modern scientific researches of ecological and economic content are interdisciplinary. In this aspect, it is important to attract the attention of the theorists and practitioners of international relations to the issues of the development of ecological diplomacy, the comprehensive level of its presentation and the identification of the national specificity of its activation through various mechanisms for its recognition, support and implementation.

The **aim** of the article is to determine the latest guidelines in the architectonization of ecological diplomacy, which are reflected in the space of the formation of national environmental policy, strategy and international cooperation.

Materials and methods. In accordance with the purpose of the study, the methods of macroeconomic analysis that deepen understanding of the essence of environmental diplomacy, as well as reveal their specificity in the aspects of investment activity at the present stage are used in the article.

Results. The modern life of humanity is a rapid change in the attributes of value orientations in international relations, the universality of market concepts of economic activity, polyphony of mechanisms for achieving strategic goals, the scale of the use of the latest information technologies and the orientation of investment resources in the «newest areas» of the world economy. This interaction space is environmentally determined and requires proper response to the challenges and threats of the interactive modality of globalization and the application of the architectonic principle in international cooperation. Architectonization finds reflection in all types of human activities and is realized in the design, forecasting and world-building processes. «Diplomacy of Forces» can be aimed at: activity, progress, consolidation and protection. For the implementation of economic transformations and the development of international relations of Ukraine, diplomatic support for investment processes in the field of environmental innovations and environmental protection is required in order to: prevent the emergence of environmental threats, conduct environmental assessments at the stage of planning activities and adopt environmentally sound solutions; attraction of

international experts, experts, analysts and diplomats to expand the areas of ecological and economic cooperation.

Conclusion. *Increasing the attention of the international community to the issue of an ecological nature is an indication of the urgency in resolving a range of interrelated socio-economic, political, environmental and other issues that by their nature of emergence and translation in space / time are international. That is why the development of ecological diplomacy should be considered on the main architectonic principle, which enables to identify the state of internal and external possibilities of its stimulation through the use of various resources, the degree of interest in cooperation between national and foreign counterparties. An investment component in this area can serve as a basis for identifying problem / complex «niches» or potential / prospective «acts» of the domestic diplomatic service, which should be oriented towards the ecologization of its activities. The global trends and realities of our time testify that the high diplomatic culture of the country is also the establishment of an eco-imperative in security, prosperity and prosperity for peace.*

Keywords: ecological diplomacy, architectonics, globalization, diplomacy of forces, state ecological policy, investment processes, balanced development.

REFERENCES

1. Zanzdra, M. Ju. (2017). Ekologichne reguljuvannja neoindustrial'nogo rozvytku nacional'nyh ekonomik [Environmental regulation of neo industrial development of national economies]. *Ekonomika Ukrai'ny – Ukraine economy, 1 (662), 80-89* [in Ukrainian].
2. Mazaraki, A. A., & Harsun, L. G. (2018). Rozvytok logistychnoi' systemy Ukrai'ny: ekologichni vyklyky [Development of Ukraine's logistics system: environmental challenges]. *Ekonomika Ukrai'ny – Ukraine economy, 9 (682), 3-12* [in Ukrainian].
3. Flissak, K. A. (2016). *Ekonomichna dyplomacija u systemi zabezpechennja nacional'nyh interesiv Ukrai'ny [Economic diplomacy in the system of ensuring the national interests of Ukraine]*. Ternopil': Novyj kolir [in Ukrainian].
4. Civatyj, V. G. (2016). Ekologichna dyplomacija v pytannjah Chornobyl's'koi' katastrofy: instyucional'nyj i mizhnarodno-politychnyj kontekst [Ecological diplomacy in the Chornobyl disaster: institutional and international political context]. *Naukovyj visnyk Dyplomatychnoi' akademii' Ukrai'ny – Scientific herald of the Diplomatic Academy of Ukraine. (Vol. 23). P. II, 128-134* [in Ukrainian].
5. Sharov, O. M. Shhodo shljahiv vdoskonalennja organizacijnoi' roboty v galuzi ekonomichnoi' dyplomatii': taktychni aspekty [Onwaysto improve organization alworkin the field of economic diplomacy: tactical aspects]. *Analitychna zapyska – Analytical note. (n.d.). niss.gov.ua. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua>* [in Ukrainian].
6. Shevchenko, I. V. (2016). Strategichna ekologichna ocinka jak instrumenty ekologichnoi' polityky Ukrai'ny [Strategic environmental assessment as tools of ecological policy of Ukraine]. *Ekonomika Ukrai'ny – Ukraine economy, 10, 79-88* [in Ukrainian].
7. Cooper, A. F. (2013). The Changing Nature of Diplomacy [The Changing Nature of Diplomacy]. Retrieved from <http://www.oxfordhandbooks.com> [in Ukrainian].
8. Dorsey, K. (2014). Crossing Boundaries: The Environment in International Relations [Crossing Boundaries: The Environment in International Relations]. Retrieved from <http://www.oxfordhandbooks.com> [in English].

9. Bohan, A. V. (2018). *Ekologichna dyplomatija v interaktyvnij modal'nosti globalizacii' [Ecological diplomacy in the interactive modality of globalization]*. Kyi'v: Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-t [in Ukrainian].
10. Zakon Ukrai'ny «Pro osnovni zasady (strategiju) derzhavnoi' ekologichnoi' polityky Ukrai'ny na period do 2020 roku» № 2818-VI vid 21.12.2010 [Law of Ukraine «On the basic principles (strategy) of the state environmental policy of Ukraine for the period until 2020» № 2818-VI dated December 21, 2010]. Retrieved from zakon.rada.gov.ua [in Ukrainian].
11. Cili Stalogo Rozvytku: Ukrai'na (2017) [Sustainable Development Goals: Ukraine (2017)]. *Nacional'na dopovid' – National report*. Ministerstvo ekonomichnogo rozvytku i torgivli Ukrai'ny. Retrieved from <http://www.un.org.ua> [in Ukrainian].
12. Strategija stalogo rozvytku «Ukrai'na – 2020» [Sustainable Development Strategy «Ukraine 2020»]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
13. Derzhavnyj bjudzhet Ukrai'ny (2008–2018) [State Budget of Ukraine (2008-2018)]. Retrieved from <http://index.minfin.com.ua> [in Ukrainian].
14. Derzhavna sluzhba statyky Ukrai'ny [State Statistics Service of Ukraine]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
15. Statychnyj shhorichnyk Ukrai'ny za 2017 rik. Derzhavna sluzhba statyky Ukrai'ny [Statistical yearbook of Ukraine for 2017. State statistics service of Ukraine]. I. Je. Verner (Ed.). Kyi'v: Derzhavna sluzhba statyky Ukrai'ny [in Ukrainian].
16. Zakon Ukrai'ny «Pro dyplomatychnu sluzhbu Ukrai'ny» № 2449-VIII vid 07.06.2018 [The Law of Ukraine «On the Diplomatic Service of Ukraine» № 2449-VIII dated 07/06/2018]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
17. Chekalenko, L. (2017). Shkola dyplomatii' SShA [US Diplomacy School]. *Zovnishni spravy – External affairs, 10*, 28 [in Ukrainian].